

บทที่ 3

มาตรการในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม(Environmental Impact Assessment :EIA) เป็นหนึ่งในหลายๆ วิธีการในสำหรับการวางแผน เพื่อการตัดสินใจเตรียมการควบคุม ป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดจากการดำเนินโครงการหรือกิจการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นของภาครัฐหรือภาคเอกชน การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมนี้ได้ใช้แนวคิดที่ว่า "ผู้ก่อมลพิษย่อมเป็นผู้รับผิดชอบ"(PPP) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ก่อมลพิษได้ตระหนักว่าทุกโครงการย่อมก่อให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น แต่ระดับความรุนแรงของปัญหาจะแตกต่างกันไปตามประเภทและขนาดของกิจกรรมโครงการนั้นๆ¹

นอกจากนี้ยังได้มีการนำเอาหลักป้องกันล่วงหน้า(Precautionary Principle) มาใช้เป็นหลักการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือการคาดคะเนล่วงหน้าเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทาง และมาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครองป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือลดผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมให้ได้มากที่สุด อันเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในระดับนานาชาติ โดยได้มีการนำเอาหลักการดังกล่าวไปบัญญัติไว้เป็นสาระสำคัญของกฎหมายภายในของตน เช่น ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา ในส่วนของประเทศไทยก็ได้มีการกำหนดให้มีการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ไว้ในหมวดที่ 3 มาตรา 46-51 ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 อันมีผลใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน²

¹ พัทธวิมล เพียรล้ำเลิศ, โครงการฝึกอบรมการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม, วารสารสิ่งแวดล้อม, หน้า 1

² โกเมท ทองภิญโญชัย, การใช้กฎหมายในการป้องกันและแก้ไขมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม, (ม.ป.ท., ม.ป.ป.), หน้า77-78

3.1 การกำหนดประเภทขนาดของโครงการในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การกำหนดประเภทขนาดของโครงการมีการกำหนดทั้งในโครงการของภาครัฐและภาคเอกชน โครงการพัฒนาต่างๆของภาครัฐ เช่น โครงการสร้างเขื่อนเอนกประสงค์ โครงการสร้างสนามบิน โครงการตัดถนนสายต่างๆ โครงการเหล่านี้เป็นโครงการพัฒนาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ส่วนโครงการลงทุนของภาคเอกชนนั้นเกิดจากการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Activities) เพื่อยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจให้ดีขึ้น โครงการต่างๆเหล่านี้ล้วนต้องนำทรัพยากรต่างๆปัจจัยในการผลิตทั้งสิ้น ทรัพยากรธรรมชาติมีปริมาณอยู่อย่างจำกัด หากการใช้เกินขอบเขตจะทำให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อม และหากการประกอบกิจการทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดมลพิษด้วยแล้ว ความรุนแรงของปัญหาจะยิ่งมีมากขึ้น

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการที่จะต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเอาไว้โดยได้มีการกำหนดระดับของผลกระทบไว้เป็น 4 ระดับ ดังนี้³

1. ผลกระทบด้านทรัพยากรทางกายภาพ(Physical Resources)

การศึกษาวิเคราะห์ทางด้านกายภาพเป็นการศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อสภาพภูมิประเทศของบริเวณที่ตั้งโครงการและพื้นที่โดยรอบ ลักษณะของดิน ธรณีวิทยา ทรัพยากรแร่ธาตุต่างๆ น้ำทะเล อากาศ เสียง และตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกายภาพและมีความจำเป็นต้องทำการศึกษาด้วยการคาดการณ์ว่ากิจกรรมใดที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมทางด้านลบหรือเป็นการเพิ่มปัญหาผลกระทบจากโครงการ จึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบและวิเคราะห์ถึงระดับของผลกระทบ

2. ผลกระทบด้านทรัพยากรนิเวศวิทยา(Ecological Resources)

ผลกระทบด้านนิเวศวิทยาเป็นการมองผลกระทบทั้งทรัพยากรนิเวศวิทยานบนบก และทรัพยากรนิเวศวิทยาทางน้ำ ทรัพยากรนิเวศวิทยานบนบกจะทำการศึกษาครอบคลุมทั้งพืชและสัตว์ในบริเวณโครงการและพื้นที่ใกล้เคียง โดยเน้นระบบนิเวศวิทยา ชนิด ปริมาณ และการ

³ เสถียร รุจิรวนิช, เหตุผลความจำเป็นที่ต้องศึกษามลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการพัฒนาต่างๆ, วารสารสิ่งแวดล้อม, (มกราคม-มิถุนายน 2540), หน้า33-34

แพร่กระจายของพืชและสัตว์ที่พบในพื้นที่ศึกษา การอพยพย้ายถิ่นของประชากรสัตว์ ความสำคัญ
ของพืชและสัตว์ที่หายาก ส่วนทรัพยากรนิเวศทางน้ำจะทำการศึกษาเช่นเดียวกัน โดยเน้น
รายละเอียดของสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ในน้ำให้ครอบคลุมถึงชนิดและความอุดมสมบูรณ์ของพืช
น้ำและสัตว์น้ำด้วย

3. ผลกระทบทางด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์(Human-used Value)

ผลกระทบด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์จะทำการสำรวจและศึกษาถึง
ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่ใช้บริการต่างๆ ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน เช่น เรื่องของการ
ใช้น้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค การคมนาคมและการขนส่ง การใช้พลังงานและไฟฟ้า โดยทำการ
วิเคราะห์ว่าโครงการดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อสิ่งเหล่านี้หรือไม่

4. ผลกระทบด้านคุณค่าคุณภาพชีวิต(Quality of Life Value Resources)

การศึกษาผลกระทบด้านคุณค่าคุณภาพชีวิตถือว่าเป็นส่วนสำคัญต่อระบบ
วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาก ทั้งนี้เพราะว่าการที่ประชาชนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นจะต้องมี
องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีด้วย นอกเหนือจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดีการศึกษา
จะประกอบด้วยสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม การสาธารณสุขและชีวนามัย ขนบธรรมเนียม
ประเพณีและวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวและสันทนาการ ตลอดจนปัญหาความปลอดภัยของ
ประชาชนในบริเวณใกล้เคียงโครงการ

สำหรับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในระดับสากลได้
มีเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ใน
ประเภทแรกจะมีการใช้ระบบการกลั่นกรอง(Screening Process) โครงการหรือกิจการ ซึ่งระบบ
ดังกล่าวถือว่าเป็นระบบที่มีความสำคัญต่อการคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมาก โดย
ระบบกลั่นกรองจะมีมาตรฐานการตรวจสอบหรือกลั่นกรองที่เหมือนกัน หรือมีมาตรฐานเดียวกัน
กล่าวคือโครงการทุกประเภทขนาด จะต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมเสมอ ไม่ว่าโครงการหรือกิจการนั้นๆ จะก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมมากน้อย
หรือไม่ประการใด ในหลายๆประเทศต่างใช้ระบบดังกล่าว ประเทศสหรัฐอเมริกาจะเรียกรายงาน
ฉบับนี้ว่า Draft EIS ประเทศแคนาดาจะเรียกว่า IEE (Initial Environmental Examination) และ
ในประเทศออสเตรเลียจะเรียกว่า NOI (Notice of Intention)เป็นต้น นอกจากนี้ยังให้สิทธิกับ
หน่วยงานผู้อนุญาตเป็นผู้พิจารณาเบื้องต้นหรือการกลั่นกรองโครงการหรือกิจการก่อน ซึ่งใน

บางครั้งก่อนการออกใบอนุญาต หน่วยงานผู้อนุญาตนั้นก็อาจจะจัดให้มีประชาพิจารณ์ เพื่อให้ประชาชนยอมรับในโครงการหรือกิจการนั้นๆ อีกด้วย

ในขณะที่ในประเภทที่สองจะใช้วิธีในการกำหนดประเภทขนาดของโครงการหรือกิจการ ที่จะต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยโครงการหรือกิจการใดที่มีได้กำหนดก็ไม่จำเป็นต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม แต่อย่างใด ประเทศที่นำการกำหนดประเภทขนาดโครงการหรือกิจการมาใช้ คือ ประเทศมาเลเซีย สหราชอาณาจักรและประเทศในกลุ่มประชาคมยุโรป และประเทศไทยเป็นต้น

ประเทศมาเลเซียได้มีการกำหนดประเภทขนาดของโครงการหรือกิจการ ที่ต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้ ดังโครงการต่อไปนี้เช่น การเกษตร สนามบิน การระบายน้ำและชลประทาน การบุกเบิกที่ดิน การทำประมง การจัดสรรที่อยู่อาศัย การก่อสร้างโครงการพื้นฐาน การสร้างท่าเรือ การทำเหมืองแร่ การปิโตรเลียม การผลิตและการส่งพลังงาน การทำเหมืองหิน การก่อสร้างทางรถไฟ การคมนาคมขนส่ง การพัฒนาที่พักตากอากาศ การจัดการขยะ และการจัดหาน้ำ⁴

ประเทศสหราชอาณาจักรและประเทศในกลุ่มประชาคมยุโรปได้มี ข้อบัญญัติให้รัฐสมาชิกมีหน้าที่ป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมก่อนที่โครงการหรือกิจการต่างๆดังต่อไปนี้จะรับการอนุมัติให้ดำเนินการ ได้แก่ โครงการกลั่นน้ำมัน โครงการทางเคมี โครงการสถานพลังงานนิวเคลียร์ โครงการเกี่ยวกับการรักษาและกำจัดขยะที่เกิดจากสารกัมมันตรังสี โครงการเกี่ยวกับการก่อสร้างถนนและรางรถไฟ โครงการเขื่อนขนาดใหญ่และอ่างเก็บน้ำ โครงการจัดการขยะที่มีพิษและเป็นอันตราย เป็นต้น⁵ ในขณะที่ประเทศไทยได้มีการกำหนดประเภทขนาดของโครงการหรือกิจการ ให้มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้

3.1.1 รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment)

รายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันแบ่งได้ออกเป็น 2 ระดับ คือ

⁴ โสภารัตน์ จารุสมบัติ, การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คบไฟ, 2543), หน้า130-135

⁵ ภาคผนวกข้อ 1 (Annex I) ของข้อบัญญัติ (Directive) ที่85/337

1.ระดับส่วนกลาง

2.ระดับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

1.ระดับส่วนกลาง

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มาตรา 46 วรรค 1 ได้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจในการประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จากความในมาตราดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม(ในขณะนั้น) จึงได้มีการกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ แลเอกชน ซึ่งจะต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 3 ฉบับ คือ ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมฉบับที่ 1 (พ.ศ.2535) ลงวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ.2535 กำหนดประเภทและขนาดโครงการไว้ 11 ประเภท ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมฉบับที่ 2 (พ.ศ.2535) ลงวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2535 กำหนดประเภทและขนาดของโครงการไว้ 8 ประเภท และ ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมฉบับที่ 3 (พ.ศ.2539) ลงวันที่ 22 มกราคม พ.ศ.2539 ซึ่งได้ออกมาแก้ไขเพิ่มเติมประเภทและขนาดของโครงการที่ต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอีก 3 ประเภท ปัจจุบันจึงมีการกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชน ที่ต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมรวมทั้งสิ้น 22 ประเภท ดังต่อไปนี้

ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของ
โครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบ
สิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2535) ลงวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ.2535

ลำดับที่	ประเภทโครงการหรือกิจการ	ขนาด
1.	เขื่อนเก็บกักน้ำหรืออ่างเก็บน้ำ	ที่มีปริมาตรเก็บน้ำตั้งแต่ 100,000,000 ลูกบาศก์เมตรขึ้นไป หรือมีพื้นที่เก็บกักน้ำตั้งแต่ 15 ตารางกิโลเมตรขึ้นไป
2.	การชลประทาน	ที่มีพื้นที่ชลประทานตั้งแต่ 80,000 ไร่ขึ้นไป
3.	สนามบินพาณิชย์	ทุกขนาด
4.	โรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ ฝั่งทะเล ทะเลสาบ หรือชายหาด หรือที่อยู่ใกล้หรือในอุทยานแห่งชาติหรืออุทยานประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นบริเวณที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม	ที่มีจำนวนห้องตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป
5.	ระบบทางพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษหรือโครงการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับทางพิเศษหรือระบบขนส่งมวลชนที่ใช้ราง	ทุกขนาด
6.	การทำเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยการทำเหมือง	ทุกขนาด
7.	นิคมอุตสาหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยนิคมอุตสาหกรรม หรือโครงการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับนิคมอุตสาหกรรม	ทุกขนาด
8.	ท่าเรือพาณิชย์	ที่สามารถรับเรือตั้งแต่ 500 ตันกรอสขึ้นไป
9.	โรงไฟฟ้าพลังงานความร้อน	ที่มีกำลังผลิตกระแสไฟฟ้าตั้งแต่ 10 เมกกะวัตต์ขึ้นไป
10.		ที่ใช้วัตถุดิบซึ่งได้จากการกลั่นน้ำมัน

11	<p>การอุตสาหกรรม</p> <p>(1)อุตสาหกรรมเบโซเดียม</p> <p>(2)อุตสาหกรรมกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม</p> <p>(3)อุตสาหกรรมแยกหรือแปรสภาพก๊าซ</p> <p>(4)อุตสาหกรรมคลอ-แอลคาไลน์(Chlor-alkaline industry) ที่ใช้โซเดียมคลอไรด์(NaCl)เป็นวัตถุดิบในการผลิตโซเดียมคาร์บอเนต โซเดียมไฮดรอกไซด์ กรดไฮโดรคลอริก โซเดียมไฮโปคลอไรด์ และปูนคลอรีน</p> <p>(5)อุตสาหกรรมเหล็กและ/หรือเหล็กกล้า</p> <p>(6)อุตสาหกรรมผลิตปูนซีเมนต์</p> <p>(7)อุตสาหกรรมถลุงแร่หรือหลอมโลหะซึ่งมีใช้อุตสาหกรรมเหล็กเหล็กกล้า</p> <p>(8)อุตสาหกรรมการผลิตเยื่อกระดาษ</p> <p>โครงการทุกประเภทที่อยู่ในพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกำหนดให้เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 บี</p>	<p>ปิโตรเลียม/หรือแยกก๊าซธรรมชาติในกระบวนการผลิตตั้งแต่ 100 ตันต่อวันขึ้นไป</p> <p>ทุกขนาด</p> <p>ทุกขนาด</p> <p>ที่มีกำลังการผลิตสารดังกล่าวแต่ละชนิดหรือรวมกันตั้งแต่ 100 ตันต่อวันขึ้นไป</p> <p>ที่มีกำลังการผลิตตั้งแต่ 100 ตันต่อวันขึ้นไป(กำลังผลิตให้คำนวณโดยใช้กำลังผลิตของตัวเอง เป็นต้นต่อชั่วโมงคูณด้วย 24 ชั่วโมง)</p> <p>ทุกขนาด</p> <p>ที่มีกำลังผลิตตั้งแต่ 50 ตัน ต่อวันขึ้นไป</p> <p>ที่มีการผลิตตั้งแต่ 50 ตันต่อวันขึ้นไป</p> <p>ทุกขนาด</p>
----	---	---

ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ฉบับที่2(พ.ศ.2535) ลงวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2535

ลำดับที่	ประเภทของโครงการหรือกิจการ	ขนาด
1.	การถมที่ดินในทะเล	ทุกขนาด
2.	อาคารที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ ฝั่งทะเล ทะเลสาบ หรือชายหาด หรือที่อยู่ใกล้หรือในอุทยานแห่งชาติ หรืออุทยานประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นบริเวณที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม	อาคารที่มีขนาด 1.ความสูงตั้งแต่23.00 เมตรขึ้นไปหรือ 2.มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันตั้งแต่10,000ตารางเมตรขึ้นไป
3.	อาคารชุดพักอาศัยตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด	ที่มีจำนวนห้องชุดตั้งแต่ 80 ห้องชุดขึ้นไป
4.	การจัดสรรเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยหรือเพื่อประกอบการพาณิชย์	จำนวนที่ดินแปลงย่อยตั้งแต่ 500
5.	โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล (1)กรณีตั้งอยู่ริมแม่น้ำ ฝั่งทะเล ทะเลสาบ หรือชายหาด ซึ่งเป็นบริเวณที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2)กรณีโครงการที่ไม่อยู่ในข้อ (1)	แปลงขึ้นไป หรือเนื้อที่เกินกว่า 100 ไร่ 5.1ที่มีเตียงสำหรับผู้ป่วยไว้ค้างคืนตั้งแต่ 30 เตียงขึ้นไป 5.2ที่มีเตียงสำหรับผู้ป่วยค้างคืนตั้งแต่ 60เตียงขึ้นไป
6.	อุตสาหกรรมผลิตสารออกฤทธิ์ หรือสารที่ใช้ป้องกันหรือกำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์โดยกระบวนการทางเคมี	ทุกขนาด
7.	อุตสาหกรรมผลิตปุ๋ยเคมีโดยกระบวนการทางเคมี	ทุกขนาดที่เทียบเท่าหรือสูงกว่า
8.	ทางหลวงหรือถนนซึ่งมีความหมายตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงที่ตัดผ่านพื้นที่ดังต่อไปนี้ (1)พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (2)พื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วย	มาตรฐานต่ำสุดของทางหลวงชนบทขึ้นไป โดยรวมความถึงการก่อสร้างคันทางใหม่เพิ่มเติมจากคันทางที่มีอยู่

	<p>อุทยานแห่งชาติ</p> <p>(3)พื้นที่เขตลุ่มน้ำชั้น 2 ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแล้ว</p> <p>(4)พื้นที่เขตป่าชายเลนที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ</p> <p>(5)พื้นที่เขตฝั่งทะเลในระยะ 50 เมตร ห่างจากระดับน้ำทะเลขึ้นสูงสุด</p>	
--	--	--

ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดประเภทขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 3(พ.ศ.2539) ลงวันที่ 22 มกราคม พ.ศ.2539

ลำดับที่	ประเภทโครงการหรือกิจการ	ขนาด
1.	โรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศ	ที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป
2.	อาคารอยู่อาศัยรวมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร	ที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป
3.	โรงงานปรับปรุงคุณภาพของเสียรวมเฉพาะสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน	ทุกขนาด
4.	อุตสาหกรรมประกอบกิจการเกี่ยวกับน้ำตาลดังต่อไปนี้ (1)การทำน้ำตาลทรายดิบ น้ำตาลทรายขาว น้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ (2)การทำกลูโคส เดกซ์โทรส ฟรักโตส หรือผลิตภัณฑ์อื่นที่คล้ายคลึงกัน	ทุกขนาด ที่มีกำลังการผลิตตั้งแต่ 20 ตันต่อวันขึ้นไป
5.	การพัฒนาปิโตรเลียม (1)การสำรวจและ/หรือผลิตปิโตรเลียม (2)ระบบการขนส่งปิโตรเลียมและน้ำมันเชื้อเพลิงทางท่อ	ทุกขนาด ทุกขนาด

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดประเภทและขนาดของโครงการที่ต้องเสนอ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับป่าอนุรักษ์เพิ่มเติม เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2537 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้⁶

1.โครงการเขื่อนเก็บกักน้ำ หรืออ่างเก็บน้ำ หรือชลประทานที่มีวงเงินค่า ก่อสร้างเกินกว่า 200 ล้านบาท

2. โรงฆ่าสัตว์

3.โครงการจัดการกากของเสียและวัตถุอันตราย

4.โครงการสายส่งไฟฟ้าแรงสูงที่ก่อสร้างจากโรงไฟฟ้า ซึ่งอยู่ในข่ายต้องเสนอ รายงานตามมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ให้เสนอรวมไปกับรายงานของโรงไฟฟ้าพลังความร้อนนั้นๆ

5.โครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กประเภทเขื่อนกักเก็บน้ำ มีอ่างเก็บน้ำ และ ประเภทฝายน้ำล้นไม่มีอ่างเก็บน้ำ ที่มีวงเงินค่าก่อสร้างเกินกว่า 200 ล้านบาท(ไม่รวมค่าก่อสร้าง โรงไฟฟ้า)

6.โครงการอื่นๆ ที่มีกระบวนการผลิตเชิงอุตสาหกรรม

อย่างไรก็ตามตามที่มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2537 ได้มีการกำหนดให้ต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบ สิ่งแวดล้อมแล้ว มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวยังได้มีการกำหนดประเภทและขนาดของโครงการให้ ต้องมีการจัดทำรายงานข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยต้องจัดทำตามแบบฟอร์มตามที่ได้กำหนด อันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.โครงการเขื่อนเก็บกักน้ำ อ่างเก็บน้ำ หรือการชลประทานที่มีวงเงินค่า ก่อสร้างไม่เกิน 50 ล้านบาท หรือมีระยะเวลาการก่อสร้างไม่เกิน 1 ปี

2.โครงการก่อสร้างโรงเรียน วัด โรงพยาบาล สถานที่อยู่ราชการ และอื่นๆ ซึ่ง ไม่มีกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมทุกขนาด

⁶ มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2537

3.โครงการก่อสร้างท่อลำเลียงต่างๆ ที่มีระยะทางผ่านป่าอนุรักษ์ไม่เกินกว่า 5 กิโลเมตร

4.โครงการพาดสายไฟฟ้า ตามแนวถนนที่มีอยู่เดิมทุกขนาด

5.โครงการไฟฟ้าพลังงานน้ำขนาดเล็กประเภทเขื่อนเก็บกักน้ำมีอ่างเก็บน้ำที่มีวงเงินค่าก่อสร้างไม่เกิน 50 ล้านบาท(ไม่รวมค่าก่อสร้างโรงไฟฟ้า)

6.โครงการบูรณะหรือบำรุงรักษาถนนตามแนวคันทางเดิมที่ผ่านป่าอนุรักษ์เพิ่มเติม

7.โครงการขยายหรือปรับปรุงสายส่งไฟฟ้าตามแนวสายส่งเดิม

8.งานศึกษาสำรวจโครงการสายส่งไฟฟ้าแรงสูง โครงการไฟฟ้าพลังน้ำ โครงการแหล่งน้ำทุกขนาด โครงการโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อน และโครงการเหมืองแร่ลิกไนท์

2.ระดับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ในระดับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมปัจจุบันได้มีการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่ต้องมีมาตรการในการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมอยู่ทั้งหมด 5 จังหวัด คือ ภูเก็ต กระบี่ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พื้นที่อำเภอบ้านแหลม อำเภอท่ายาง อำเภอลำทะเมนชัย อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีการกำหนดประเภทและขนาดที่ต้องมีการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามแต่ละจังหวัดอันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.จังหวัดภูเก็ต⁷

ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะทำการก่อสร้าง หรือดำเนินการโครงการหรือประกอบกิจการในพื้นที่ เสนอรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระเบียบปฏิบัติที่

⁷ โปรดดูข้อ 8 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พ.ศ.2546

กำหนดไว้ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ดังต่อไปนี้

(2) การก่อสร้างอาคาร หรือการดำเนินโครงการหรือประกอบกิจการดังนี้ให้จัดทำ รายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(ก) การก่อสร้างอาคาร หรือการดำเนินโครงการหรือประกอบกิจการประเภทต่างๆ ใน (1) ที่มีขนาดเกินกว่าที่กำหนดไว้ใน (1) ยกเว้น (ก) (ข) และ(จ) ตามข้อ 8 (1) ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พ.ศ.2546

(ข) อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

(ค) โรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้าเพื่อจำหน่าย

(ง) การทำเหมือง

2. จังหวัดกระบี่⁸

ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะทำการก่อสร้างอาคาร หรือดำเนินการโครงการหรือประกอบกิจการในพื้นที่ เสนอรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระเบียบปฏิบัติที่กำหนดไว้ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ดังต่อไปนี้

(2) การก่อสร้างอาคาร หรือการดำเนินการโครงการหรือประกอบกิจการ ดังนี้ให้จัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(ก) การก่อสร้างอาคาร หรือการดำเนินการโครงการหรือประกอบกิจการประเภทต่างๆ ใน(1)ที่มีขนาดเกินกว่าที่กำหนดไว้ใน(1) ตามข้อ 6(1) ประกาศกระทรวง

⁸ โปรดดูข้อ 6 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่จังหวัดกระบี่ พ.ศ.2546

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมใน
บริเวณพื้นที่จังหวัดกระบี่ พ.ศ.2546

(ข)อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุม
อาคาร

3.เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี⁹

ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะทำการก่อสร้างอาคาร หรือ
ดำเนินโครงการหรือประกอบกิจการในพื้นที่ เสนอรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ต่อ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ
ระเบียบปฏิบัติที่กำหนดไว้ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ดังต่อไปนี้

(2)การก่อสร้างอาคาร หรือการดำเนินโครงการหรือประกอบกิจการ ดังนี้ให้จัดทำ
รายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(ก)อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุม
อาคาร

(ข)การก่อสร้างอาคาร หรือการดำเนินการโครงการหรือประกอบกิจการ
ประเภทที่มีขนาดเกินกว่าที่กำหนดไว้ใน (1) (ค) และ(ง) ตามข้อ 7 ประกาศกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมใน
บริเวณพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พ.ศ.2546

4.อำเภอบ้านแหลม อำเภอท่ามาย อำเภอชะอำ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัด
เพชรบุรี และ อำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์¹⁰

⁹ โปรดดูข้อ 7 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และ
มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พ.ศ.2546

¹⁰ โปรดดูข้อ 7 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่
และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่อำเภอบ้านแหลม อำเภอเมือง และอำเภอชะอำ จังหวัด
เพชรบุรี อำเภอหัวหิน และอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ.2547

ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะทำการก่อสร้างอาคาร หรือดำเนินการโครงการหรือประกอบกิจการในพื้นที่ต้องเสนอรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระเบียบปฏิบัติที่กำหนดตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ดังต่อไปนี้

(2) การก่อสร้างอาคาร หรือการดำเนินการโครงการหรือประกอบกิจการดังต่อไปนี้ ให้จัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(ก) การก่อสร้างอาคาร หรือการดำเนินโครงการหรือประกอบกิจการประเภทที่มีขนาดเกินกว่าที่กำหนดไว้ใน (1) (ข) (ค) และ(ง) ตามข้อ 7(1) ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในบริเวณพื้นที่อำเภอบ้านแหลม อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอท่ายาง และอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ.2547

(ข) อาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่พิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

(ค) โรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้าตั้งแต่ 5 เมกกะวัตต์ขึ้นไป

(ง) ท่าเทียบเรือสำหรับเรือสำราญและกีฬาที่ไม่ใช่เรือกล

3.1.2 รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Examination)

ในปัจจุบันได้กำหนดให้มีการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น โดยได้มีการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่ต้องมีมาตรการในการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นอยู่ทั้งหมด 5 จังหวัด คือ จังหวัดภูเก็ต กระบี่ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี อำเภอบ้านแหลม อำเภอท่ายาง อำเภอชะอำ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี อำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีการกำหนดประเภทและขนาดที่ต้องมีการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ตามแต่ละจังหวัดอันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.จังหวัดภูเก็ต¹¹

ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะทำการก่อสร้างอาคาร หรือดำเนินการโครงการหรือประกอบกิจการในพื้นที่ เสนอรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ต่อสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระเบียบปฏิบัติที่กำหนดไว้ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ดังต่อไปนี้

(1)การก่อสร้างอาคาร หรือการดำเนินการโครงการหรือประกอบกิจการดังนี้ ให้จัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

(ก)โรงงานส่งหรือจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า

(ข)โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิตไอน้ำเพื่อการจำหน่าย

(ค)โรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 10 ห้องถึง 79

ห้อง

(ง)อาคารอยู่อาศัยรวมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 10 ห้องถึง 79 ห้อง

(จ)สถานพยาบาลที่มีจำนวนเตียงสำหรับผู้ป่วยค้างคืนตั้งแต่ 10 เตียงถึง 29 เตียง

(ฉ)การขุด ดัก หรือลอก กรวด หินผุ ดิน ดินลูกรัง หรือทรายบก ในพื้นที่ที่มีความสูงวัดจากระดับน้ำทะเลปานกลางไม่เกิน 80 เมตร หรือมีความลาดชันเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 35

(ช)การจัดสรรที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยหรือเพื่อประกอบการพาณิชย์จำนวนที่ดินแปลงย่อยตั้งแต่ 11 แปลง ถึง 99 แปลง หรือเนื้อที่ต่ำกว่า 19 ไร่ลงมา

(ซ)ท่าเทียบเรือทุกประเภทที่สามารถรับเรือขนาดตั้งแต่ 10 ตันกรอสแต่ไม่ถึง 500 ตันกรอส

¹¹ โปรดดูข้อ 8 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณจังหวัดภูเก็ต พ.ศ.2546

(ณ) เชื้อนเก็บกักหรืออ่างเก็บน้ำที่มีปริมาตรกักเก็บน้ำตั้งแต่ 160,000 ลูกบาศก์เมตร แต่ไม่ถึง 100,000,000 ลูกบาศก์เมตร

(ญ) ทางหลวงหรือถนนส่วนบุคคลที่ก่อสร้างบนที่ดินที่มีความลาดชันเกินกว่า ร้อยละ 25 และมีความยาวต่อเนื่องกันตั้งแต่ 500 เมตร ถึง 1,500 เมตร

(ฎ) โรงงานปรับคุณภาพของเสียรวมที่มีขีดความสามารถในการบำบัดน้ำเสียได้ไม่เกิน 3,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน หรือสถานที่ที่ใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยที่มีปริมาณในการกำจัดไม่เกิน 50 ตันต่อวัน แต่ไม่รวมถึงโรงงานปรับคุณภาพของเสียรวมเฉพาะสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุไม่ใช่แล้วตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

2. จังหวัดกระบี่¹²

ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะทำการก่อสร้างอาคาร หรือดำเนินโครงการหรือประกอบกิจการในพื้นที่ เสนอรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระเบียบปฏิบัติที่กำหนดไว้ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ดังต่อไปนี้

(1) การก่อสร้างอาคาร หรือการดำเนินการโครงการหรือประกอบกิจการดังนี้ให้จัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

(ก) โรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 10 ห้องถึง 79 ห้อง

(ข) อาคารอยู่อาศัยรวมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 10 ห้อง ถึง 79 ห้อง

(ค) สถานพยาบาลที่มีจำนวนเตียงสำหรับผู้ป่วยค้างคืนตั้งแต่ 10 เตียงถึง 29 เตียง

¹² โปรดดูข้อ 6 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่จังหวัดกระบี่ พ.ศ.2546

(ง)การจัดสรรที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยหรือเพื่อประกอบการพาณิชย์จำนวนที่ดินแปลงย่อยตั้งแต่ 11 แปลง ถึง 99 แปลง หรือเนื้อที่ต่ำกว่า 19 ไร่ลงมา

(จ)ทำเทียบเรือทุกประเภทที่สามารถรับเรือตั้งแต่ 10 ตันกรอส ถึง 100 ตันกรอส

(ฉ)ทางหลวงหรือถนนส่วนบุคคลที่ก่อสร้างบนพื้นดินที่มีความลาดชันเกินกว่าร้อยละ 25 และมีความยาวต่อเนื่องกันตั้งแต่ 500 เมตร ถึง 1,500 เมตร

(ช)สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในอาคารหลังเดียวหรืออาคารหลายหลังรวมกันตั้งแต่ 5,000 ตารางเมตร แต่ไม่ถึง 10,000 ตารางเมตร

(ช)โรงงานปรับปรุงคุณภาพของเสียรวมที่มีขีดความสามารถในการบำบัดน้ำเสียได้ไม่เกิน 3,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน หรือสถานที่ใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยที่มีปริมาณในการกำจัดไม่เกิน 50 ตันต่อวัน แต่ไม่รวมถึงโรงงานปรับปรุงคุณภาพของเสียรวมเฉพาะสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุไม่ใช่แล้วตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

3.เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี¹³

ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะทำการก่อสร้างอาคาร หรือดำเนินโครงการหรือประกอบการหรือประกอบกิจการในพื้นที่ เสนอรายงานวิเคราะห์ผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตาม
หลักเกณฑ์ วิธีการ และระเบียบปฏิบัติที่กำหนดไว้ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและ
รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ดังต่อไปนี้

(1)การก่อสร้างอาคาร หรือการดำเนินการโครงการหรือประกอบกิจการดังนี้ ให้จัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

(ก)โรงงานส่งพลังงานไฟฟ้า(สถานีไฟฟ้าย่อย) หรือจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า

¹³ โปรดดูข้อ 7 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พ.ศ.2546

(ข) โรงฆ่าสัตว์

(ค) ทำเทียบเรือทุกประเภทที่สามารถรับเรือขนาดต่ำกว่า 500 ตันกรอส

(ง) โรงงานปรับคุณภาพของเสียที่มีขีดความสามารถในการบำบัดน้ำเสียได้ไม่เกิน 3,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน หรือสถานที่ที่ใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยที่มีปริมาณในการกำจัดไม่เกิน 50 ตันต่อวัน แต่ไม่รวมถึงโรงงานปรับคุณภาพของเสียรวมเฉพาะสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุไม่ใช่แล้วตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(จ) ฌาปนสถานสาธารณะ

4. พื้นที่อำเภอบ้านแหลม อำเภอท่ายาง อำเภอชะอำ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี และ อำเภอหัวหิน อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์¹⁴

ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน ที่จะทำการก่อสร้างอาคาร หรือดำเนินการโครงการหรือประกอบกิจการในพื้นที่ เสนอรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์วิธีการ และระเบียบปฏิบัติที่กำหนดตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ดังต่อไปนี้

(1) การก่อสร้างอาคาร หรือการดำเนินการโครงการหรือประกอบกิจการ ดังต่อไปนี้ให้จัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

(ก) โรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 10 ห้องถึง 79 ห้อง

(ข) อาคารอยู่อาศัยรวมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 10 ห้องถึง 79 ห้อง

(ค) สถานพยาบาลที่มีเตียงสำหรับผู้ป่วยค้างคืนตั้งแต่ 10 เตียงถึง 29 เตียง

¹⁴ โปรดดูข้อ 7 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่อำเภอบ้านแหลม อำเภอเมือง อำเภอท่ายาง และอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อำเภอหัวหิน และอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ.2547

(ง)การจัดสรรที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินที่มีจำนวนที่ดินแปลงย่อยตั้งแต่ 100 แปลง ถึง 499 แปลง หรือมีเนื้อที่ตั้งแต่ 20 ไร่ถึง 99 ไร่

(จ)ทำเทียบเรือขนาดเล็กที่เป็นท่าสาธารณะสำหรับเรือประมงหรือเรือเพื่อการท่องเที่ยวขนาดต่ำกว่า 60 ตันกรอส

(ฉ)การเพาะเลี้ยงกุ้งหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอื่นเพื่อการค้าตั้งแต่ 50 ไร่ขึ้นไป

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดประเภทและขนาดของโครงการที่ต้องเสนอรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ตามมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับป่าอนุรักษ์เพิ่มเติม เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2537 อันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้¹⁵

- 1.โครงการเขื่อนเก็บกักน้ำ หรืออ่างเก็บน้ำ หรือชลประทานที่มีวงเงินค่าก่อสร้างเกินกว่า 50 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 200 ล้านบาท หรือมีระยะเวลาการก่อสร้างเกินกว่า 1 ปี
- 2.โครงการก่อสร้างและขยายถนนที่ผ่านป่าอนุรักษ์เพิ่มเติม
- 3.โครงการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูง ที่ผ่านป่าอนุรักษ์เพิ่มเติม
- 4.โครงการก่อสร้างท่อลำเลียงต่างๆ ที่ผ่านป่าอนุรักษ์เกินกว่า 5 กิโลเมตร
- 5.โครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กประเภทเขื่อนเก็บกักน้ำมีอ่างเก็บน้ำและประปาฝายน้ำล้นไม่มีอ่างเก็บน้ำ ที่มีวงเงินค่าก่อสร้างเกินกว่า 50 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 200 ล้านบาท(ไม่รวมค่าก่อสร้างโรงไฟฟ้า)
- 6.โครงการฝายน้ำล้นเพื่อการเกษตร
- 7.โครงการปลูกสร้างสวนป่า หมู่บ้านป่าไม้ และป่าชุมชน

¹⁵ มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2537

3.2 การกำหนดประเภทขนาดโครงการที่ไม่ต้องวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 ได้กำหนดให้มีการกำหนดประเภทขนาดโครงการที่ต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา¹⁶ ซึ่งปัจจุบันได้มีประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น 3 ฉบับ โดยมีประเภทขนาดที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น 22 ประเภทขนาด

ในขณะเดียวกัน พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 ก็ได้มีการกำหนดมิให้มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยในมาตราที่ 46 วรรค 3 ได้มีการกำหนดไว้ว่า “ในกรณีที่โครงการหรือกิจการประเภทหรือขนาดใดที่จะจัดตั้งขึ้น ในพื้นที่ใด มีการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้แล้ว และเป็นมาตรฐานที่สามารถใช้กับโครงการ หรือ กิจการหรือขนาดเดียวกันหรือในพื้นที่ลักษณะเดียวกันได้ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้โครงการ หรือ กิจการในทำนองเดียวกันได้รับการยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ก็ได้ แต่ทั้งนี้ โครงการหรือกิจการนั้นจะต้องแสดงความยินยอมปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจการนั้นตามหลักเกณฑ์ และวิธีการ ที่รัฐมนตรีกำหนด”

นอกจากมาตรา 46 วรรค 3 ที่ได้มีการกำหนดมิให้มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้แล้ว ปัจจุบันได้มีประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการ และหลักเกณฑ์ วิธีการที่โครงการ หรือกิจการสามารถขอรับการยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 46 แห่ง พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 โดยบัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ออกประกาศกระทรวง กำหนดให้บ้านเฝ้าอาหาร ของการเคหะแห่งชาติ สามารถขอรับการยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์

¹⁶ มาตรา 46 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยยินยอมปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ มาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดตามท้าย ประกาศ และให้ถือว่ามาตรการดังกล่าวมีผลเช่นเดียวกับมาตรการตามที่ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 50 วรรค 2 พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประเภทและขนาดของโครงการบ้านเอื้ออาทรของการเคหะแห่งชาติที่สามารถขอรับการยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

1.1.อาคารอยู่อาศัยรวมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ที่มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป

1.2. การจัดสรรที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยหรือประกอบการพาณิชย์ จำนวนที่ดินแปลงย่อยตั้งแต่ 500 แปลงขึ้นไป หรือเนื้อที่เกินกว่า 100 ไร่

ข้อ 2 หลักเกณฑ์และวิธีการที่ให้โครงการบ้านเอื้ออาทรของการเคหะแห่งชาติ ที่รับการยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต้องปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

2.1. แสดงความยินยอมปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด ต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามแบบ สผ.4

2.2. ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม¹⁷

3.3 ขั้นตอนการพิจารณาการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

การกำหนดขั้นตอนในการพิจารณาการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นับว่าเป็นขั้นตอนที่ค่อนข้างที่จะมีความสำคัญ ในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ขั้นตอนหนึ่งๆ โดยส่วนใหญ่แล้ว ในหลักสากลระบบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจะประกอบไปด้วยขั้นตอนสำคัญๆ 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การกลั่นกรองโครงการ(screening)

¹⁷ รายละเอียดโปรดดูประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนด ประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการและหลักเกณฑ์ วิธีการที่โครงการหรือกิจการสามารถขอรับการยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ฉบับวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ.2548

2. การกำหนดขอบเขต(scoping)
3. การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม(EIA report)
4. การพิจารณาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม(EIA review)
5. การลดผลกระทบและการติดตามตรวจสอบ(mitigation and monitoring)

การพิจารณาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนับว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญ ในระบบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มประเทศประชาคมยุโรป (European Communities : EC) ตามข้อบัญญัติของประชาคมยุโรป Directive 85/337 (The Assessment of the effects of certain public and private and projects on the environmental) ได้มีการกำหนดขั้นตอนการพิจารณาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้¹⁸

1. ผู้ทำโครงการหรือกิจการจะต้องยื่นรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (Environmental Statement) ต่อพนักงานผู้มีอำนาจ รายงานฉบับนี้จะต้องระบุถึงความเป็นไปได้ที่จะเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทั้งผลกระทบโดยตรงและทางอ้อมต่อมนุษย์ พืชและสัตว์ ดิน น้ำ อากาศ และภูมิประเทศ ผลกระทบต่อทรัพย์สินและมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural heritage) และจะต้องระบุต่อไปถึงการหลีกเลี่ยงการบรรเทาหรือการป้องกันแก้ไขผลกระทบ รวมทั้งจะต้องมีข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ รวมถึงทางเลือกต่างๆ ที่จะต้องนำมาพิจารณาด้วยเช่นกัน

2. เมื่อพนักงานผู้มีอำนาจปฏิบัติตามข้อ 1 แล้ว จะต้องปรึกษากับหน่วยงานของรัฐอื่นๆ รวมทั้งองค์กรของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องแม่น้ำ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบมลภาวะ (Her Majesty's Inspectorate of Pollution : HMIP) สภาอนุรักษ์ธรรมชาติและคณะกรรมการที่รับผิดชอบพื้นที่แถบชนบท จะต้องมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของผู้ทำโครงการจะต้องเปิดเผยต่อสาธารณชน และจะต้องส่งสำเนารายงานดังกล่าวให้กับคณะผู้ให้คำปรึกษาด้วย

3. พนักงานผู้มีอำนาจจะต้องจัดเตรียมข้อเสนอการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ก่อนที่จะมีการตัดสินใจว่าจะให้โครงการหรือกิจการที่เสนอมาดำเนินต่อไปได้หรือไม่ ซึ่งควรจะคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนและผู้ให้คำปรึกษาด้วย

¹⁸ S.Ball and S.Ball: Environmental Law 1991, p.206-207 อ้างในประพนธ์ คล้ายสุบรรณ, การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม(Environmental Impact Assessment), หน้า48-49

สำหรับประเทศไทย ได้มีการกำหนดขั้นตอนในการพิจารณาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 โดยได้มีการแบ่งออกเป็น 2 โครงการหรือกิจการ กล่าวคือ โครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ โครงการร่วมกับเอกชนที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี และโครงการหรือกิจการที่มีต้องขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

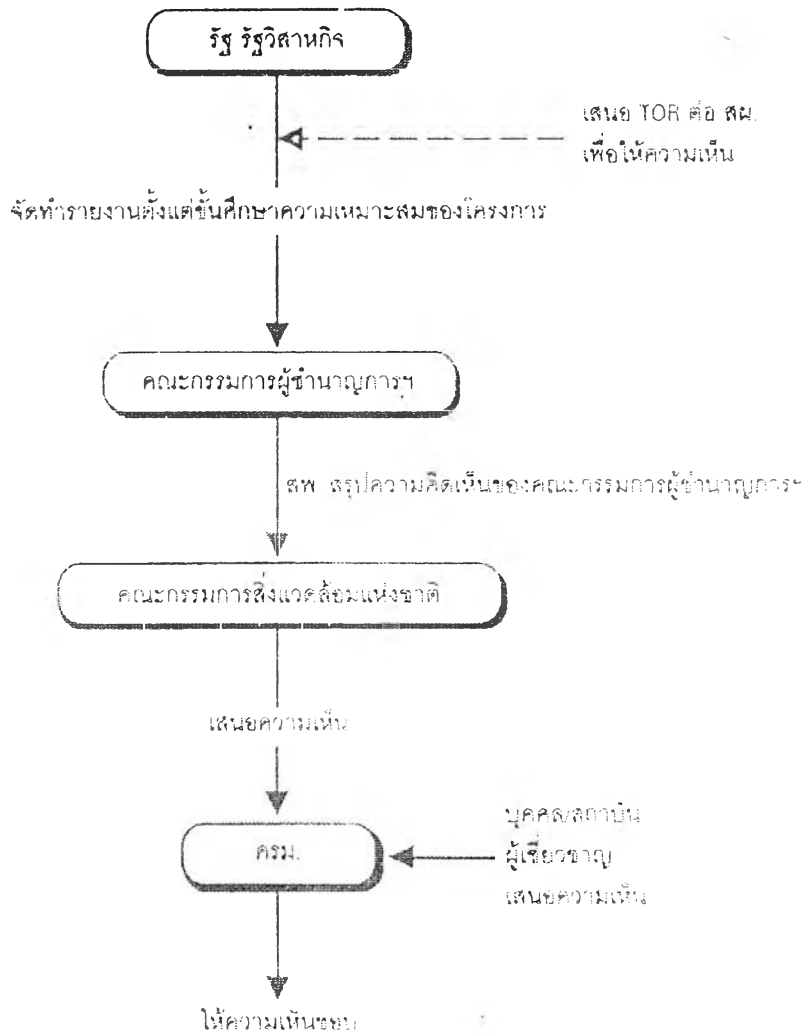
3.3.1 โครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ โครงการร่วมกับเอกชนที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

โครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือโครงการร่วมกับเอกชน ซึ่งต้องเสนอขอได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 มาตรา 47 ได้กำหนดให้ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการนั้นๆ จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ในระยะทำการศึกษาความเหมาะสม ซึ่งในการศึกษาจะมีการระบุถึงขอบเขตการศึกษาของโครงการหรือกิจการ (Term of Reference : TOR) เอาไว้ TOR จึงถือว่าเป็นเอกสารที่กำหนดขอบเขตและรายละเอียด รวมทั้งความรับผิดชอบอื่นๆ ของผู้รับจ้างในการจัดทำ TOR โดยส่วนใหญ่แล้ว TOR ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะมีการกำหนดประเด็นที่ต้องศึกษาระดับความลึกของการศึกษาแต่ละประเด็น และรายงานต่างๆ ซึ่งที่ปรึกษาจะต้องจัดทำและส่งมอบให้ผู้ว่าจ้างในช่วงเวลาต่างๆ ตลอดช่วงเวลาของการดำเนินภารกิจ TOR จึงเทียบได้กับข้อกำหนด(Specifications) ของสินค้าที่ผู้ซื้อจัดทำขึ้น แต่ต่างกันตรงที่ไม่สามารถจัดทำข้อกำหนดอย่างละเอียดสำหรับผลงานการศึกษาหรือบริการทางวิชาการได้เหมือนกับข้อกำหนดของสินค้า ดังนั้น TOR จึงให้ข้อกำหนดเพียงคร่าวๆ เท่านั้น¹⁹ นอกเหนือจากการกำหนดขอบเขตการศึกษาแล้ว TOR จะต้องมีการศึกษาไม่กว้างจนเกินไป จนสามารถนำไปใช้ได้กับทุกกรณี ที่สำคัญการจัดทำ TOR จะต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาในเบื้องต้นหรือในระดับแนวคิด ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อบ่งชี้ปัญหามากกว่าการหาคำตอบ การศึกษาจึงใช้ระยะเวลาไม่นาน และอาจทำได้โดยการร่วมหารือกับกลุ่มต่างๆ เพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลายครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด

¹⁹ กนกพร สว่างแจ้ง, การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์,2542), หน้า22-24

หลังจากเมื่อมีการจัดทำ TOR เสร็จสิ้นแล้วจะต้องทำการเสนอต่อคณะกรรมการ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ในการพิจารณา
ให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามที่ได้เสนอมาแล้วนั้น
คณะรัฐมนตรีอาจจะขอให้บุคคล หรือสถาบันใดซึ่งเป็นผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการ
วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทำการศึกษาและเสนอรายงานหรือความเห็นเพื่อประกอบการ
พิจารณาด้วยก็ได้

ขั้นตอนการพิจารณา EIA สำหรับโครงการของรัฐ รัฐวิสาหกิจ
โครงการร่วมกับเอกชน ซึ่งต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจาก ครม.

TOR : ขอบเขตการศึกษา

จากขั้นตอนในการพิจารณาจะเห็นได้ว่า ก่อนที่จะมีการเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม มาตรา 47 ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 ได้กำหนดให้มีการกลั่นกรองรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยให้มีการเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อเสนอให้ความเห็นเกี่ยวกับรายงานที่ได้มีการจัดทำ แต่ในมาตรา 47 มิได้มีการกำหนดว่า รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ดังนั้นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจึงมีเพียงให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติกลับปรากฏว่า หากโครงการหรือกิจการใดมิได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว เมื่อรายงานดังกล่าวไปถึงการขั้นตอนการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี จะไม่มีการอนุมัติโครงการหรือกิจการนั้นตามความเห็นของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเสมอไป

อีกประเด็นที่น่าพิจารณาก็คือ หากคณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการหรือกิจการโดยมิได้มีการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการอนุมัตินั้นจะสามารถขอให้มีการเพิกถอนมติคณะรัฐมนตรีได้หรือไม่ โดยกรณีดังกล่าวถือว่าการฝ่าฝืนมาตรา 47 วรรคแรกอย่างชัดเจน แต่ พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 ก็มิได้มีการกำหนดบทลงโทษของการฝ่าฝืนตามมาตรา 47 ไว้แต่อย่างใด ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 1733/2543 ได้มีการวินิจฉัยไว้ว่า โจทก์ทั้งสิบหกฟ้องจำเลยทั้งสี่เพื่อขอให้ระงับการก่อสร้างโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่น และให้เพิกถอนมติคณะรัฐมนตรีที่อนุมัติโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่น โดยอ้างว่าคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่นโดยจำเลยที่ 1 และจำเลยที่ 2 มิได้มีการเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้คณะรัฐมนตรีประกอบการพิจารณา มติของคณะรัฐมนตรีจึงมิชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้การก่อสร้างโครงการดังกล่าวทำให้เกิดฝุ่นละอองจนเป็นเหตุให้โจทก์ และประชาชนต้องสูดฝุ่นละอองจนเป็นโรคทางเดินหายใจ พร้อมทั้งทำให้เกิดการไหลบ่าของน้ำเวลาฝนตกจากสถานที่ก่อสร้างไปท่วมขังในหมู่บ้านของโจทก์ ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายทั้งทางสุขภาพอนามัยและทรัพย์สิน ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า หากโจทก์ได้รับความเสียหายแก่สุขภาพอนามัยและทรัพย์สินจริง โจทก์ย่อมสามารถฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากเจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 หรือฟ้องผู้ที่ทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ และอาจขอให้ศาลสั่งให้ผู้นั้นหยุดทำละเมิดต่อไปได้ และการที่โจทก์ทั้งสิบหกมาฟ้องจำเลยทั้งสี่ขอให้ระงับโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่น และขอให้เพิกถอนมติคณะรัฐมนตรีที่อนุมัติการก่อสร้างโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่น โดยที่ฟ้องโจทก์ทั้งสิบหกมิได้บรรยายว่าหากจำเลยที่ 1 และที่ 2 จัดทำรายงานการ

วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้วจะมีผลถึงขนาดที่คณะรัฐมนตรีจะไม่อนุมัติการก่อสร้างโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่น จึงยังไม่อาจถือว่ามติคณะรัฐมนตรีไม่ชอบ ยิ่งกว่านั้นตามฟ้องได้ความแต่เพียงว่า โจทก์ทั้งสิบหกได้รับความเสียหายจากการก่อสร้างอันเนื่องมาจากความบกพร่องของผู้ก่อสร้างที่ไม่ป้องกันมลพิษ ซึ่งความเสียหายดังกล่าวก็มีสาเหตุโดยตรงจากมติคณะรัฐมนตรี โจทก์ทั้งสิบหกย่อมไม่อาจฟ้องขอให้เพิกถอนมติคณะรัฐมนตรีที่อนุมัติการก่อสร้างโครงการพัฒนาท่าอากาศยานขอนแก่นได้

ในเรื่องดังกล่าว อาจารย์ อำนวย วงศ์บัณฑิต²⁰ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ศาลฎีกาในคดีนี้นำหลักเกณฑ์การวินิจฉัยคดีแพ่งทั่วไปมาใช้ในคดีปกครอง ซึ่งแม้ว่าคดีนี้จะเป็นปกครอง แต่ได้รับการพิจารณาจากศาลยุติธรรมเพราะในขณะที่มีการฟ้องร้องกันนั้น ยังมีได้มีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ไม่น่าจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 เท่าใดนัก ในคดีดังกล่าวเป็นคดีปกครองที่โจทก์ต้องการให้จำเลยมาใช้กระบวนการพิจารณาและตัดสินใจตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อกฎหมายกำหนดให้มีการเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อคณะรัฐมนตรีในการพิจารณาโครงการคณะรัฐมนตรีก็ต้องได้มีโอกาสอ่านรายงานดังกล่าว การที่ศาลฎีกาให้เหตุผลไว้ว่า โจทก์จะต้องบรรยายตามฟ้องให้เห็นว่าถ้าคณะรัฐมนตรีได้พิจารณารายงานนั้นแล้วจะมีผลถึงขนาดทำให้คณะรัฐมนตรีไม่อนุมัติโครงการนั้นไม่น่าจะถูกต้อง เพราะวัตถุประสงค์ของการทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้การพิจารณาเป็นไปอย่างรอบคอบ และอาจจะตัดสินใจอนุมัติโครงการหรือกิจการนั้นหรือไม่ก็ได้ แต่การที่มีได้มีการนำเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อคณะรัฐมนตรีนั้นถือว่าเป็นการปิดโอกาสต่อคณะรัฐมนตรีมิให้รับทราบข้อเท็จจริง รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาตามรายงานดังกล่าว

นอกจากนี้กรณีที่โจทก์ไม่สามารถแสดงให้เห็นว่า การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเสนอต่อคณะรัฐมนตรีจะมีผลถึงขนาดทำให้คณะรัฐมนตรีไม่อนุมัติโครงการ โจทก์ไม่สามารถฟ้องขอให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดได้ ย่อมเป็นการทำลายความสำคัญของการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่ พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 กำหนดไว้อย่างสิ้นเชิง เพราะเป็นการยากที่จะพิสูจน์ให้เห็น

²⁰ อำนวย วงศ์บัณฑิต, กฎหมายสิ่งแวดล้อม. (กรุงเทพ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2545).

ว่า หากคณะรัฐมนตรีได้มีโอกาสพิจารณารายงานดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจะไม่อนุมัติโครงการ เนื่องจาก พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 ก็มีได้มีการกำหนดว่า คณะรัฐมนตรีจะต้องตัดสินใจตามผลการศึกษาที่ปรากฏ ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเสมอไป แต่สิ่งที่สำคัญอยู่ที่ว่าคณะรัฐมนตรีจะได้มีโอกาสในการพิจารณารายงานนั้นหรือไม่ รวมทั้งการที่ พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 กำหนดให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีอำนาจประกาศว่าการดำเนินโครงการหรือกิจการใดบ้างที่จะต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม แล้วก็ต้องมีการปฏิบัติตามนั้น ในคดีนี้โครงการก่อสร้างสนามบินเป็นโครงการหรือกิจการที่ต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เมื่อไม่มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย

3.3.2 โครงการหรือกิจการที่ไม่ต้องขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

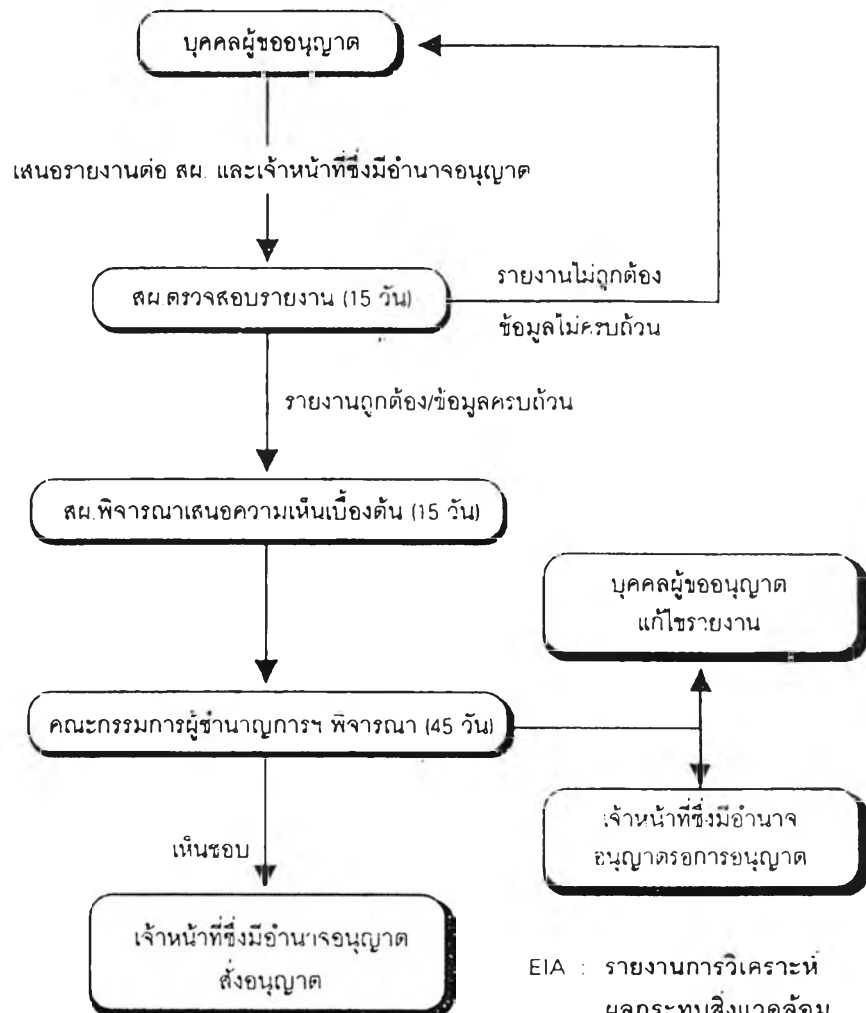
ในกรณีที่โครงการ หรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นโครงการหรือกิจการซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการตามกฎหมาย ก่อนเริ่มการก่อสร้างหรือดำเนินการ ให้บุคคลผู้ขออนุญาตเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายนั้น โดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายจะรอการสั่งอนุญาตสำหรับโครงการหรือกิจการไว้ก่อน จนกว่าจะทราบผลการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม จากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะทำการตรวจสอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเอกสารที่เสนอมา หากเห็นว่ารายงานที่เสนอมามีได้จัดทำให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด หรือมีเอกสารข้อมูลไม่ครบถ้วน ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แจ้งให้บุคคลผู้ขออนุญาตที่เสนอรายงานทราบภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานนั้น แต่ถ้าในกรณีที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาเห็นว่า รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เสนอมาถูกต้องและมีข้อมูลครบถ้วน หรือได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วน ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาเสนอความเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับรายงานดังกล่าวให้เสร็จสิ้นภายใน

กำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานนั้น เพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาต่อไป

หลังจากนั้นก็จะเข้ามาสู่การพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ โดยต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยถ้าคณะกรรมการผู้ชำนาญการมิได้มีการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบแล้ว โดยในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบ หรือในกรณีที่ให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายสั่งอนุญาตแก่บุคคลซึ่งขออนุญาตได้

**ขั้นตอนการพิจารณา EIA สำหรับโครงการ
ที่ต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการและโครงการที่ไม่ต้อง
เสนอขอรับความเห็นชอบจาก ครม.**

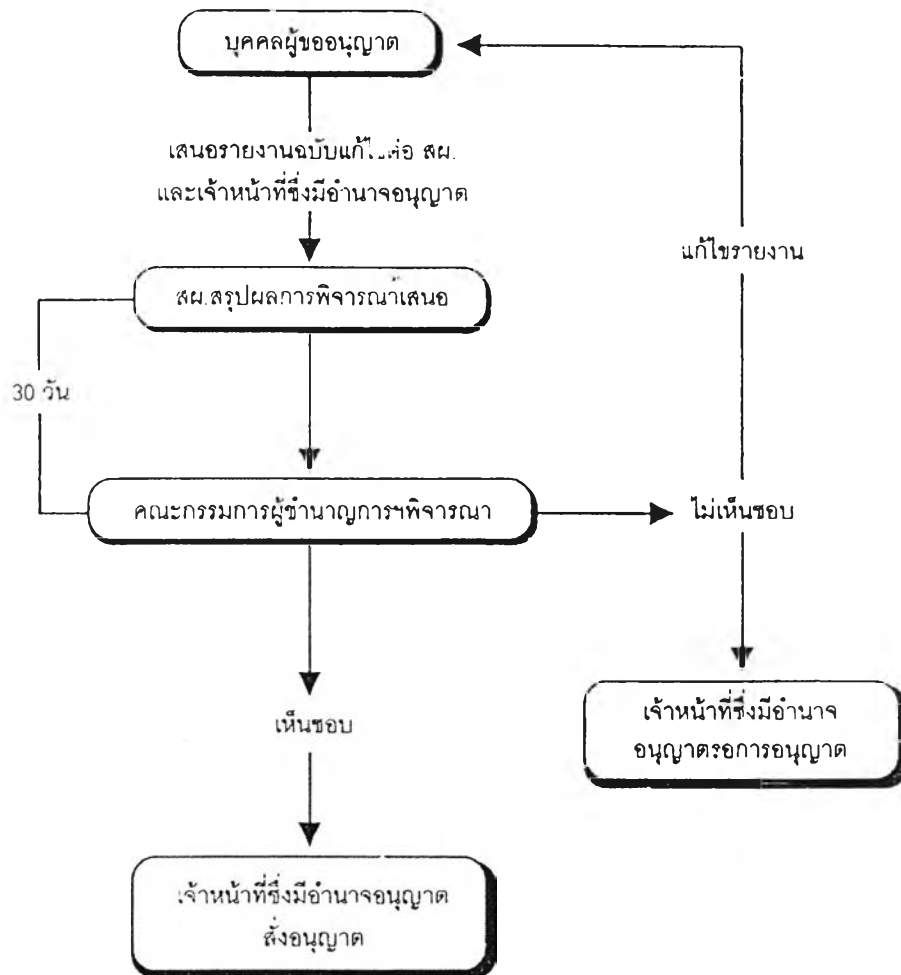

EIA : รายงานการวิเคราะห์
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
สผ. : สำนักงานนโยบายและ
แผนสิ่งแวดล้อม

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการไม่ให้ความเห็นชอบ ให้เจ้าหน้าที่รอการสั่งอนุญาตแก่บุคคลผู้ขออนุญาตไว้ก่อนจนกว่าบุคคลดังกล่าวจะเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการสั่งให้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมหรือจัดทำใหม่ทั้งฉบับ ตามแนวทางหรือรายละเอียดที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการ

เมื่อบุคคลดังกล่าวได้เสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมหรือได้จัดทำใหม่ทั้งฉบับแล้ว ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณา รายงานดังกล่าวให้เสร็จภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานดังกล่าว แต่ถ้าคณะกรรมการผู้ชำนาญการมิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบ และเจ้าหน้าที่ดังกล่าวสั่งอนุญาตแก่บุคคลผู้ขออนุญาตได้

ขั้นตอนการพิจารณา EIA สำหรับโครงการ
ที่ต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการและโครงการที่ไม่ต้อง
เสนอขอรับความเห็นชอบจาก ครม.
(ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม/จัดทำใหม่ทั้งฉบับ)

3.4 รูปแบบในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นการศึกษาผลกระทบของกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นอันอาจส่งผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรบริเวณพื้นที่โครงการพัฒนา และรอบโครงการ ทั้งในลักษณะของผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งมีชีวิต ไม่มีชีวิต ในธรรมชาติ และรอบตัวมนุษย์ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้นการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจึงต้องศึกษาข้อมูลหลายด้าน เช่น พืช สัตว์ ดิน น้ำ อากาศ สุขภาพอนามัยของมนุษย์ การจ้างงานและอื่นๆ การศึกษาจะต้องมีประเด็นและระดับความละเอียดของการศึกษาแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับลักษณะและที่ตั้งของโครงการเป็นสำคัญ การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมนับเป็นงานทางเทคนิค ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการคาดการณ์ถึงความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นตามหลักวิชาการ คือ จะต้องชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรต่างๆ อย่างชัดเจน และจะต้องเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้อย่างเหมาะสม ประการสำคัญรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ควรมีลักษณะเป็นเอกสารที่มีความถูกต้องชัดเจนและเข้าใจง่าย อย่างไรก็ตามต้องมีการเสนอวิธีการศึกษาและรายละเอียดทางวิชาการพร้อมการอ้างอิงไว้ในรายงาน อย่างสมบูรณ์เพียงพอต่อการพิจารณาด้วย²¹

นอกจากนี้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ยังควรต้องมีการเสนอทางเลือก เช่น ทางเลือกสำหรับที่ตั้งโครงการ ทางเลือกสำหรับการดำเนินการที่มีมลพิษน้อยกว่า เพื่อช่วยในการตัดสินใจดำเนินโครงการ ข้อมูลเปรียบเทียบทางด้านเงินลงทุนกับประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ และผลที่ได้จากการศึกษาและจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะต้องนำไปผนวกเป็นปัจจัยรวมในการออกแบบระบบป้องกันและควบคุมมลพิษ ตลอดจนระบบป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้ล่วงหน้าอย่างเหมาะสมก่อนที่จะดำเนินโครงการ

²¹ สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, แนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ม.ป.ท. ม.ป.ป.) หน้า 2-3

3.4.1. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อนำเสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงาน ควรจะต้องประกอบด้วยสาระสำคัญต่างๆ ดังต่อไปนี้²²

1. รายงานฉบับย่อ(executive summary)

รายงานฉบับย่อจะต้องเป็นภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจโดยใช้ภาษาที่บุคคลทุกกลุ่ม แม้แต่กลุ่มองค์กรเอกชนสามารถเข้าใจได้ง่าย และเสนอเรื่องย่อของข้อมูลส่วนต่างๆ โดยชี้ให้เห็นถึงจุดสำคัญ เช่น ผลกระทบที่สำคัญ และมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยเป็นการเสนอข้อมูลที่กระชับเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็วในสาระที่เสนอไว้ได้โดยตลอด สาระสำคัญควรประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ประเภทและขนาดของโครงการ พร้อมกิจกรรมประกอบที่เกี่ยวข้อง
2. ที่ตั้งโครงการการประกอบแผนที่แสดงบริเวณโครงการและบริเวณโดยรอบอย่างชัดเจน และแสดงที่ตั้งของสิ่งต่างๆ ที่อาจได้รับผลกระทบในบริเวณใกล้เคียง
3. แสดงผลกระทบหลัก/มลพิษหลักจากโครงการที่มีต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ทั้งระยะการก่อสร้างและระยะดำเนินโครงการ
4. มาตรการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ
5. มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ.

2. รายงานหลัก(Main Report) ประกอบด้วย

1. ส่วนหน้าของรายงาน
2. บทนำ
 - 2.1 ที่มาโครงการและเหตุผลความจำเป็นในการดำเนินโครงการ
 - 2.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำรายงาน
 - 2.3 กำหนดการดำเนินโครงการ

²² สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คู่มือประชาชนระบบวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย, (กรุงเทพฯ: รำไทย เพรส .2540), หน้า24-33

2.4 ขอบเขตการศึกษาและวิธีการ

3. รายละเอียดโครงการ

ให้บรรยายถึงรายละเอียดข้อมูลโครงการอย่างเพียงพอเพื่อให้เกิดภาพพจน์ของโครงการ และเพื่อให้สามารถเป็นแนวความคิดประกอบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น

4. สภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

ให้แสดงผลการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบันของทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และคุณค่าต่างๆ ที่มีต่อมนุษย์ พร้อมด้วยแผนที่โครงการและบริเวณพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากโครงการ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของโครงการโดยทั่วไป อันได้แก่ กายภาพ นิเวศวิทยา คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์และคุณค่าต่อชีวิต โดยประเด็นของการศึกษา จำแนกไว้ดังตารางข้างล่าง แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสำคัญในแต่ละหัวข้อที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากโครงการที่ได้จากการกำหนดขอบเขตการศึกษาเป็นสำคัญ

ประเภท	ประเด็นศึกษา
1. ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	
บนบก	
ภูมิฐาน	ลักษณะภูมิประเทศ ระดับความสูง ลักษณะที่โดดเด่นเฉพาะทางการภาพ (Unique physical feature) เช่น เกาะ หน้าผา
ดิน	ชนิดประเภท สัดส่วน(profile of soil type extent of each) กษัยของดิน การตกตะกอน คุณสมบัติกายภาพเคมี ชีวภาพ สมรรถนะและศักยภาพของดิน
ธรณีวิทยา	ลักษณะทางธรณีวิทยา การกำเนิดแผ่นดินไหว
ทรัพยากร	แหล่งแร่ธาตุ ชนิด ปริมาณแร่ธาตุในพื้นที่ และบริเวณใกล้เคียงของโครงการ
ในน้ำ	
น้ำผิวดินน้ำใต้ดิน	แหล่งน้ำ

<p>น้ำทะเล</p> <p>อากาศ</p> <p>เสียง</p>	<p>ปริมาณน้ำ</p> <p>คุณภาพน้ำ</p> <p>อัตราการไหล</p> <p>ลักษณะทางสมุทรศาสตร์</p> <p>คุณภาพน้ำ</p> <p>การหมุนเวียนของน้ำ</p> <p>การแบ่งชั้นของน้ำ(stratification)</p> <p>ภูมิอากาศ(ปริมาณฝน ความชุก อุณหภูมิ)</p> <p>ปรากฏการณ์ชั้นอุณหภูมิผกผัน(inversion)</p> <p>หมอก พายุ</p> <p>คุณภาพอากาศ</p> <p>ระดับความเข้มของเสียง ความถี่</p>
<p>2.ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ</p> <p>สัตว์/พืช</p> <p>สิ่งมีชีวิตที่หายาก</p>	<p>นิเวศวิทยา</p> <p>ชนิด ปริมาณ การแพร่กระจาย</p> <p>แหล่งที่อยู่อาศัย การอพยพย้ายถิ่น</p> <p>ชนิด ปริมาณ ความสำคัญ</p>
<p>3.คุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์</p> <p>น้ำดื่ม/น้ำใช้</p> <p>การขนส่ง</p> <p>ไฟฟ้าและพลังงาน</p> <p>การควบคุมน้ำท่วม/ —</p> <p>การระบายน้ำ</p> <p>การเกษตรกรรม</p> <p>การอุตสาหกรรม</p> <p>เหมืองแร่</p> <p>สันตนาการ</p>	<p>แหล่งน้ำ ปริมาณ คุณภาพ ความเพียงพอ</p> <p>เส้นทางคมนาคม(ทางหลวง ทางรถไฟ การคมนาคมขนส่งทางน้ำ)</p> <p>แหล่งที่มา ชนิด ประเภท ความเพียงพอ</p> <p>ระบบการควบคุม ประสิทธิภาพ</p> <p>การพัฒนาการเกษตร</p> <p>การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ</p> <p>การชลประทาน การปลูกป่า</p> <p>ลักษณะการทำอุตสาหกรรม</p> <p>ลักษณะการทำเหมืองแร่</p> <p>รูปแบบ ลักษณะการใช้พื้นที่สันตนาการ</p>

<p>การใช้ที่ดิน</p> <p>4.คุณค่าต่อคุณภาพชีวิต</p> <p>เศรษฐกิจสังคม</p> <p>การสาธารณสุข</p> <p>อาชีพอนามัย</p> <p>ประวัติศาสตร์</p> <p>สุนทรียภาพ</p>	<p>พื้นที่พักผ่อนหย่อนใจของสาธารณะ พื้นที่สีเขียว</p> <p>สภาพการใช้ประโยชน์ในที่ดิน</p> <p>การกำหนดพื้นที่เฉพาะ</p> <p>ข้อมูลประชากร(จำนวน อาชีพ รายได้ ภาษา ศาสนา)</p> <p>การตั้งถิ่นฐาน</p> <p>ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อโครงการ</p> <p>อัตราการเจ็บป่วย โรคระบาด</p> <p>โรคประจำถิ่น การบริการทางสาธารณสุข</p> <p>โรคจากการทำงาน อุบัติเหตุจากการทำงาน</p> <p>ความเสี่ยง(กรณีโครงการที่มีความเสี่ยง)</p> <p>โบราณสถาน โบราณวัตถุ โบราณคดี</p> <p>ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิม</p> <p>คุณค่าความงามของแหล่งท่องเที่ยว สถานที่สำคัญทางธรรมชาติ แหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์</p>
--	---

5.ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการ

ให้ทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจเกิดขึ้นเนื่องจากโครงการทั้งที่เป็นผลกระทบโดยตรงและผลกระทบโดยอ้อม ทั้งในลักษณะของผลกระทบในระยะสั้นและระยะยาว และสำหรับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อประกอบการขอก่อสร้างโครงการ จำเป็นจะต้องมีการประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในขั้นก่อสร้างด้วย โดยประเมินตามกลุ่มทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และคุณค่าต่างๆ ที่มีต่อมนุษย์ของมนุษย์ตามที่เสนอไว้ในข้อ 4 ว่า จะเกิดผลกระทบต่อกลุ่มทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมและคุณค่าต่างๆ ที่มีต่อมนุษย์แต่ละกลุ่มอย่างไรและมากน้อย รุนแรงเพียงใด รวมทั้งผลกระทบที่ไม่สามารถกลับคืนได้ (irreversible and irretrievable) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในส่วนนี้จะต้องใช้ความสัมพันธร่วมกันระหว่างข้อมูลรายละเอียดโครงการ และสภาพสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมาพิจารณาประกอบการคาดการณ์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการทางวิชาการ นอกจากนี้การ

ทำนายผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อน เช่น การทำนายผลกระทบต่อคุณภาพอากาศ ควรใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์มาช่วยในการประเมินเพื่อให้เกิดความแม่นยำและแน่นอนมากขึ้น

6.มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะต้องอธิบายถึงการดำเนินงานของโครงการในอันที่จะป้องกัน และแก้ไขความเสียหายที่อาจมีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือคุณค่าต่างๆ ตามข้อ 4 ในกรณีที่ความเสียหายไม่อาจหลีกเลี่ยงได้และกลับคืนมาได้ ให้เสนอแผนการชดเชยความเสียหายดังกล่าวที่มีนัยสำคัญ พร้อมทั้งความเป็นไปได้และแนวทางที่เพิ่มคุณค่าและทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายโดยวิธีใดบ้างมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

7. การพิจารณาทางเลือกของโครงการ

ในกรณีที่โครงการจะก่อให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและคุณค่าต่างๆ ที่มีต่อมนุษย์อย่างรุนแรงก็ควรจะได้มีการพิจารณาทางเลือกอื่นๆ ทั้งให้รวมถึงทางเลือกที่จะไม่ดำเนินการด้วย และในแต่ละทางเลือกควรมีการพิจารณาทั้งด้านวิศวกรรม เศรษฐศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลกันด้วย รวมทั้งให้เปรียบเทียบผลดีและผลเสียต่างๆ อันเนื่องจากทางเลือกเหล่านั้น ซึ่งอาจจะเป็นที่ตั้งของโครงการ

8.การประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

หากโครงการได้มีการประสานงานถึงหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ และมีใบอนุญาตหรือยินยอมการใช้ประโยชน์ หรือเอกสารอื่นใดที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อการพิจารณารายงาน ก็ให้แสดงไว้ในส่วนนี้ นอกจากนี้หากโครงการได้ดำเนินการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นการกำหนดหัวข้อการศึกษาหรือในระยะเวลาจัดเตรียมรายงานไว้แล้ว ก็ให้แสดงรายละเอียดผลการดำเนินงานด้วย

9.มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ในส่วนนี้เป็นการอธิบายเกี่ยวกับแผนงานการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อตรวจสอบยืนยันประสิทธิภาพของมาตรการป้องกัน และแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เสนอไว้ในรายงานและเพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมอย่างมีระบบ

และมีระยะเวลาในการติดตามเป็นเวลาต่อเนื่องกันตามหลักวิชาการและให้เหมาะสม ทั้งระดับคุณค่าคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่จะได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างหรือดำเนินโครงการ ซึ่งในแผนงานดังกล่าวให้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับสถานีตรวจวัดระยะเวลาในการวัดดัชนีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่จะทำการตรวจวัดและวิธีวัด ตลอดจนรายงานการตรวจสอบผลกระทบเป็นระยะๆ

10. บทสรุป

สรุปให้เห็นถึงผลได้ผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและผลที่ตัดสินเด่นชัดว่าสิ่งที่จะได้รับการดำเนินโครงการ ตลอดจนค่าความจำเป็นที่ต้องชดเชยความเสียหายและลดความสูญเสียต่างๆ ตลอดจนการอธิบายการสูญเสียทรัพยากรที่ไม่สามารถกลับคืนมาได้ และการติดตามตรวจสอบ

11. รายชื่อและคุณสมบัติของแต่ละบุคคลที่จัดทำรายงานทั้งหมดพร้อมลายเซ็น

12. ภาคผนวก

ประกอบด้วยแหล่งที่มาของเอกสารอ้างอิง รายงานการศึกษา ผลงานวิจัย ข้อมูลภาคสนาม ตัวอย่างแบบสอบถาม มาตรฐานที่ใช้อ้างอิง ตลอดจนรายละเอียดของข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ข้อมูลเหล่านี้จะต้องมีพร้อมในภาคผนวกและสามารถจัดหาให้ได้หากผู้พิจารณาต้องการ

3.4.2 รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

ในส่วนของรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ซึ่งจะต้องมีการจัดทำในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามประเภทขนาดที่ได้มีการกำหนดตามประกาศกระทรวงซึ่งได้กล่าวไว้แล้วนั้น โดยในปัจจุบัน ได้มีการกำหนดรายละเอียดแนวทางการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรี อำเภอบ้านแหลม อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอท่ามาย จังหวัดเพชรบุรี อำเภอหัวหิน และอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.5 วิธีและเทคนิคในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

เทคนิคและวิธีการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมนั้นมีหลายวิธี โดยทั่วไปจะขึ้นอยู่กับลักษณะและประเภทของโครงการหรือกิจการที่จะต้องทำการประเมิน และประสบการณ์ของผู้ทำการประเมิน แต่เนื่องจากความหลากหลายของวิธีการ ทำให้ยากต่อการทำการประเมินหรือพิจารณาผลการประเมินต่างๆ ของคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณา สำนักงานนโยบาย

และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้มีการจัดทำแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมขึ้น เพื่อให้กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เช่น เจ้าของโครงการหรือกิจการ นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้มีสิทธิทำรายงาน ผู้พิจารณารายงานและหน่วยงานผู้อนุญาต เพื่อให้ใช้แนวทางที่กำหนดเป็นพื้นฐานและอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน²³

ในปัจจุบันวิธีและเทคนิคการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ได้มีการจัดรูปแบบในการศึกษาวิเคราะห์ ทั้งทางด้านคาดการณ์และประเมินผลไว้มากมายหลายวิธี ซึ่งสามารถจำแนกเป็นวิธีการใหญ่ๆ ที่ได้รับการยอมรับและนิยมใช้ดังต่อไปนี้²⁴

1. วิธีการบรรยาย

เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับข้อมูลในอดีต ว่ามีอะไรบางอย่างก่อให้เกิดผลกระทบอะไรที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ โดยการบรรยายอย่างละเอียด

2. กรรมการชั่วคราว(Adhoc Commititee)

เป็นการประชุมหารือระหว่างผู้เชี่ยวชาญทุกแขนงวิชาการ เพื่อให้ได้ข้อมูลผลกระทบอย่างรวดเร็ว แต่ข้อมูลที่อาจจะไม่มีความแม่นยำเหมือนฐานข้อมูลที่บันทึกก่อนหน้านี้ การวิเคราะห์วิธีนี้เหมาะสำหรับโครงการที่มีปัญหา และซับซ้อนจนยกต่อการแก้ไข

3. แผนภาพเชิงซ้อน(Overlays Method)

โดยลงรายละเอียดลงในแผ่นใสในแผนที่โครงการ แล้วนำภาพหลายภาพมาทำภาพเชิงซ้อน ก็จะได้ภาพรวมของผลกระทบทั้งหมด

4. เช็กลิสต์(Checklist Method)

เป็นวิธีที่นิยมกันมาก โดยการพิจารณาระบบนิเวศในแนวตั้งและแนวนอน แล้วประเมินผลกระทบตามคะแนนว่ามากหรือน้อย วิธีเช็กลิสต์มี 4 วิธี คือ

4.1 Descriptive Checklist คือการบรรยายข้อมูลแต่ละชนิด แล้วสรุปผลกระทบ

4.2 Questionair Checklist เป็นการประเมินโดยใช้คำถาม เช่น มีหรือไม่มี ดีหรือไม่ดี

4.3 Scaling Checklist เป็นการประเมินโดยให้คะแนนตามความสำคัญ

²³ ทวีวงศ์ ศรีบุรี, EIA การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. (กรุงเทพฯ: มายด์ พับลิชซิง. 2538), หน้า150

²⁴ สุกาญจน์ รัตนเลิศนุสรณ์, สิ่งแวดล้อม(Principle of Environmental Management). (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สหท(สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น), 2546), หน้า244

4.4 Weighting-Scaling Checklist เป็นการประเมินภาพรวมทั้งหมวดของหลายๆ กิจกรรมว่าระบบนิเวศใดได้รับผลกระทบมากที่สุด

5.วิธีเมทริกซ์(Matrixes)

เป็นการวิเคราะห์ทั้งในแนวนอนและแนวตั้งของระบบนิเวศว่ามีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด

6.วิธีเน็ตเวิร์ก(Network Method)

เป็นการจำแนกเป็นลูกโซ่ว่ามีปัญหาอะไรบ้าง และจะมีวิธีการป้องกันอย่างไร

7.วิธีการอื่นๆ

เช่น แบบจำลองทางกายภาพ แบบจำลองคณิตศาสตร์ และแบบจำลองสถิติเมทริกซ์

3.6 คุณสมบัติของผู้มีอำนาจการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม

มาตรา 51 วรรค 2 ตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ได้กำหนดให้การขอและการออกใบอนุญาต คุณสมบัติของผู้ชำนาญการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่จะมีสิทธิทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ได้รับอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การออกใบแทนอนุญาต การสั่งพักและการเพิกถอนใบอนุญาต และการเสียค่าธรรมเนียมการขอและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง แต่เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีการออกกฎกระทรวงตามความใน มาตรา 59 วรรค 2 พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535ดังกล่าว การกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิจัดทำรายงานจึงยังคงต้องดำเนินตามกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ.2527) และฉบับที่ 3(พ.ศ.2529) ออกตามความใน พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518 อยู่ซึ่งได้อาศัยอำนาจตามมาตรา 113 พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 กำหนดให้บรรดากฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งซึ่งได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามพ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518 ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ พ.ร.บ.นี้มีผลให้คงบังคับใช้ได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพ.ร.บ.นี้ ทั้งนี้จนกว่าจะได้มีการออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งตาม พ.ร.บ.นี้

ในปัจจุบันการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้มีการอาศัยความตามกฎกระทรวงฉบับที่ 3(พ.ศ.2529) ออกตามความใน พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน(ในขณะนั้น) ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิจัดทำรายงานโดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้²⁵

3.6.1 รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

1) การกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิจัดทำรายงาน

1.เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือสถาบันวิจัย ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย

2. เป็นนิติบุคคลซึ่งได้รับจดทะเบียนตามกฎหมายไทย ได้แก่

(ก) ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนที่ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหมดต้องมีสัญชาติไทย

(ข) ห้างหุ้นส่วนจำกัดที่ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดทั้งหมดต้องมีสัญชาติไทย และทุนของห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้นไม่น้อยเกินกว่าร้อยละห้าสิบเอ็ดต้องเป็นของผู้เป็นหุ้นส่วน ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและมีสัญชาติไทย

(ค) บริษัทจำกัดที่กรรมการบริษัทจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีสัญชาติไทย และทุนของบริษัทจำกัดนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบเอ็ดต้องเป็นของผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและมีสัญชาติไทย

3.นิติบุคคลซึ่งได้จดทะเบียนตามกฎหมายต่างประเทศ แต่นิติบุคคลดังกล่าวต้องมีนิติบุคคลตาม 1 และ 2 ซึ่งได้รับอนุญาตเป็นผู้มีสิทธิทำรายงานเกี่ยวกับการศึกษาและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมเข้าร่วมในการทำรายงานด้วย

²⁵ โปรดดูข้อ 1 กฎกระทรวงฉบับที่ 3(พ.ศ.2529) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518

4. รัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นเฉพาะแต่ในกิจการของรัฐวิสาหกิจเท่านั้น

5. สภาเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยสภาเหมืองแร่เฉพาะแต่ในกิจการของสมาชิก

ผู้มีสิทธิขอรับใบอนุญาตทำรายงานตาม 1 และ 2 ต้องมีสำนักงานใหญ่หรือที่ทำการในราชอาณาจักรสำหรับนิติบุคคลตาม 2 และ 3 ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยและให้คำปรึกษาทางวิชาการด้วย

นอกจากนี้ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มี ผู้ชำนาญการ 1 คน และเจ้าหน้าที่อย่างน้อย 3 คน โดยบุคลากรดังกล่าวต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้²⁶

1. ผู้ชำนาญการจะต้องสำเร็จการศึกษาอย่างต่ำในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าในวิชาหนึ่งวิชาใดและสาขาหนึ่งสาขาดังต่อไปนี้

(1) วิชาวิทยาศาสตร์สาขาสิ่งแวดล้อม นิเวศวิทยา หรือสุขภาพ

(2) วิชาวิศวกรรมศาสตร์สาขาสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

(3) วิชาเศรษฐศาสตร์สาขาเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม

ผู้ชำนาญการจะต้องมีประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติการงานส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด คือ

1) ผู้ชำนาญการจะต้องปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การระหว่างประเทศ หน่วยงานของรัฐของต่างประเทศ หรือบริษัทที่ปรึกษาที่มีธุรกิจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ผู้ชำนาญการจะต้องเคยเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด หรือบางส่วนในการทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด คือ

1. 1) การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

²⁶ โปรดดูข้อ 4 กฎกระทรวงฉบับที่ 3(พ.ศ.2527) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518

1.2)การวางแผนการจัดการ หรือการศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อม เช่น ด้านภาวะด้านมลพิษ นิเวศวิทยา การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปะและ
วัฒนธรรม

2)ผู้ชำนาญการจะต้องมีประสบการณ์ตามระยะเวลาดังนี้

2.1)ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือเทียบเท่าจะต้องมี
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามข้อ 1) มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี

2.2)ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่าจะต้องมี
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามข้อ 1) มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

2.3)ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จะต้องมี
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามข้อ 1) มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

3)ไม่เคยมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงาน ในส่วนที่เป็นเท็จ เว้นแต่เฉพาะเวลา
ได้ลวงพันไปแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี นับแต่วันที่ผู้ได้รับอนุญาตซึ่งตนเคยเป็นผู้มีส่วนร่วมในการทำ
รายงานในส่วนที่เป็นเท็จถูกสั่งสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

ทั้งนี้ผู้ชำนาญการที่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามข้อ 1 สามารถเสนอขอเป็น
ผู้ชำนาญการได้ โดยเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่ 7/2528 วันที่ 4
มีนาคม พ.ศ.2528 ซึ่งได้มีการกำหนดแนวทางการพิจารณารยกเว้นคุณสมบัติของผู้ชำนาญการ
ที่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

3.1)สำเร็จการศึกษาอย่างต่ำในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าใน
สาขาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

3.2)มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านวิชาการเกี่ยวกับ การ
ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไม่น้อยกว่า 10 ปี ในส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การ
ระหว่างประเทศ หน่วยงานของรัฐของต่างประเทศ หรือบริษัทที่ปรึกษาที่มีธุรกิจเกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อม กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดหรือบางส่วนในการทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด
ดังต่อไปนี้

3.2.1)การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

3.2.2)การวางแผน การจัดการ หรือการศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม เช่น ด้านภาวะมลพิษ นิเวศวิทยา การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมและวัฒนธรรม

2.เจ้าหน้าที่อย่างน้อย 3 คน ต้องสำเร็จการศึกษาอย่างต่ำในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าในวิชาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ โดยจะต้องไม่เคยมีส่วนร่วมในการทำรายงานในส่วนที่เป็นเท็จ เว้นแต่ระยะเวลาได้ล่วงพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีนับแต่วันที่ผู้ได้รับใบอนุญาต ซึ่งตนเคยมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานในส่วนที่เป็นเท็จถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

2) การกำหนดบทลงโทษผู้มีสิทธิจัดทำรายงาน

กฎกระทรวงฉบับที่ 2(พ.ศ.2527) ออกตามความใน พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518 โดยรับมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน(ในขณะนั้น) ได้กำหนดบทลงโทษของผู้มีสิทธิจัดทำรายงาน โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

การสั่งพักใบอนุญาตของผู้ได้รับใบอนุญาตเมื่อปรากฏว่า²⁷

1.ผู้ได้รับใบอนุญาตทำรายงานด้วยความประมาทเลินเล่อจนอาจเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย

2.ผู้ได้รับใบอนุญาตยินยอมให้ผู้ชำนาญการหรือเจ้าหน้าที่ของผู้ได้รับใบอนุญาตอื่นซึ่งถูกเพิกถอนใบอนุญาตเพราะทำรายงานอันเป็นเท็จหรือซึ่งมีส่วนร่วมในการทำรายงานในส่วนที่เป็นเท็จมาทำรายงาน

3.ผู้ได้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน
ใบอนุญาต

การสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของผู้ได้รับใบอนุญาตเมื่อปรากฏว่า²⁸

²⁷ โปรดดูข้อ 12 กฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ.2527)ออกตามความใน พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518

ไว้

1. ผู้ได้รับอนุญาตขาดคุณสมบัติตามที่ได้กำหนดไว้
2. ผู้ได้รับอนุญาตไม่จัดให้มีผู้ชำนาญการ หรือเจ้าหน้าที่ตามที่กำหนดไว้
3. ข้อความในคำขอรับใบอนุญาตในส่วนที่เป็นสาระสำคัญในการขอรับใบอนุญาตไม่ตรงกับความเป็นจริงทั้งหมดหรือบางส่วน
4. ผู้ได้รับอนุญาตซึ่งได้ถูกสั่งพักใบอนุญาตแล้วแต่ยังคงกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการสั่งพักใบอนุญาตนั้นซ้ำอีก
5. ผู้ได้รับใบอนุญาตอันเป็นเท็จ
6. ผู้ได้รับอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้
7. ผู้ได้รับใบอนุญาตฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตในกรณีที่เงื่อนไขในใบอนุญาตนั้นได้ระบุว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเป็นเหตุให้เพิกถอนใบอนุญาตได้

จากบทลงโทษดังกล่าวพบว่าได้กำหนดให้มีการพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตแก่ผู้มีสิทธิจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเฉพาะกับนิติบุคคลที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเท่านั้น ซึ่งปัจจุบันได้มีนิติบุคคลผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นระยะเวลา 5 ปี จำนวน 15 ราย ระยะเวลา 3 ปี จำนวน 25 ราย ระยะเวลาจำนวน 2 ปี จำนวน 1 ราย และระยะเวลา 1 ปี จำนวน 3 ราย รวม 44 ราย แต่ในขณะเดียวกันผู้ชำนาญการและเจ้าหน้าที่ ซึ่งประจำอยู่กับนิติบุคคลผู้มีสิทธิจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมกลับไม่ต้องรับผิดชอบร่วมกับนิติบุคคลผู้มีสิทธิจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในกรณีที่มีการจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้วยความประมาทเลินเล่อหรือเป็นเท็จจนเป็นเหตุได้รับความเสียหายแต่อย่างใด

²⁸ โปรดดูข้อ 13 กฎกระทรวงฉบับที่ 3(พ.ศ.2527ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2518

3.6.2 รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

คุณสมบัติของของผู้จัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น หรือ IEE ในจังหวัด ภูเก็ต จังหวัดกระบี่ และเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี อันเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมได้มีการกำหนดให้ผู้จัดทำจะต้องมีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป ซึ่งบุคคลดังกล่าวจะต้องมีประสบการณ์หรือผ่านการฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง รวมทั้งต้องมีผลงานที่เกี่ยวข้องการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และต้องแนบประวัติบุคคลซึ่งแสดงคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ผลงาน หรือหลักฐาน หรือหนังสือรับรองผ่านการฝึกอบรมแนบท้ายรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นทุกครั้ง

ในส่วนของบริเวณพื้นที่อำเภอบ้านแหลม อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอท่ายาง และอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อำเภอหัวหิน และอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อันเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมได้มีการกำหนดให้ผู้จัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมจัดทำโดยบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ชำนาญการศึกษามลพิษสิ่งแวดล้อมตามข้อ 3.6.1

3.7 การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Environmental Assessment : SEA)

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ เป็นการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในประเด็นของความสามารถสิ่งแวดล้อมที่จะสามารถรองรับการพัฒนาไปสู่เป้าหมาย ที่ต้องการ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม หรือมีผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับที่ยอมรับได้ โดยการประเมินนั้นอาจจะต้องวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดในพื้นที่สำหรับการพัฒนา รวมถึงทางเลือกที่ดีที่สุดในการพัฒนา โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือให้ที่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด _ จึงถือได้ว่าการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงกลยุทธ์นั้นเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในด้านของ²⁹

1)นโยบาย (Policy Impact Assessment : PIA)

²⁹ Nishiura S. SEA as a tool for Growth Management in-house Seminar Strategic Environmental on April 19.2005 Mahidol University Nakornpathom

หรืออาจเรียกว่าการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับนโยบาย โดยมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบาย ซึ่งจะมีการพิจารณาทางเลือกในนโยบายร่วมด้วย ทั้งนี้ต้องอยู่บนหลักการที่จะดูแลสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน ร่วมไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2) แผนงาน(Plan)

เป็นการพิจารณาผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับของแผน แผนงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนารายสาขา เช่น แผนพัฒนาด้านพลังงาน แผนพัฒนาการขนส่งทางบก โปรแกรมเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตร เป็นต้น

3) โปรแกรม(Regional Environmental Assessment : REA)

โดยลักษณะเป็นการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเชิงพื้นที่ ซึ่งจะใช้ในโปรแกรม หรือโครงการที่อยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะจำเพาะ เช่น เขตพัฒนาเศรษฐกิจจำเพาะ พื้นที่ลุ่มน้ำ พื้นที่สูง เขตชายฝั่งทะเล เกาะ หรือพื้นที่เมือง เป็นต้น

การพัฒนาดังกล่าวข้างต้นจะเป็นไปตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของรัฐ นโยบายแผนการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน นโยบายสุขภาพแห่งชาติ แผนพัฒนาพลังงาน แผนพัฒนาระบบคมนาคม แผนงานสร้างเมืองใหม่ และอื่นๆ โดยนำประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมมาพิจารณาให้เกิดความสมดุลควบคู่กันไป เพื่อให้เกิดการพัฒนาในแนวทางที่ยั่งยืนบนฐานความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม³⁰

โดยหลักการต่างๆ ไปแล้ว SEA จะประกอบไปด้วยขั้นตอนกระบวนการในการพิจารณาดังต่อไปนี้³¹

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการสร้างความเข้าใจในธรรมชาติและความต้องการของนโยบายแผนงาน หรือโปรแกรมซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของ SEA เนื่องจากการสร้างความเข้าใจในความต้องการ และธรรมชาติของวัตถุประสงค์ของนโยบาย แผนงาน หรือโปรแกรมนั้นจะเป็นการกำหนดวิธีการและเทคนิคของ SEA ที่จะนำมาใช้กับนโยบาย แผนงาน หรือโปรแกรมนั้นๆ

³⁰ www.onep.go.th/sea

³¹ www.epd.gov.hk/epd/english/environmentalhk/eia_plannong/sea/sea.htm/

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบกระบวนการและวิธีการของ SEA โดยขั้นตอนนี้จะเป็นการออกแบบหรือเลือกวิธีการของ SEA ให้เหมาะสมกับกลไกการตัดสินใจ และกรอบเวลาของนโยบาย แผนงาน และโปรแกรม รวมไปถึงการกำหนดตัวชี้วัด หลักเกณฑ์ และวิธีการในการประเมิน ที่จะต้องมีการกำหนดอย่างเหมาะสมด้วย

ขั้นตอนที่ 3 การกลั่นกรองและการกำหนดขอบเขต (Screening and Scoping) ของ SEA ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของการกลั่นกรอง คือ จะเป็นการตรวจสอบพื้นที่หรือประเด็นของนโยบาย แผนงาน หรือโปรแกรม ว่าเกี่ยวข้องการสิ่งแวดล้อม สมรรถนะ หรือความสามารถในการรองรับและความยั่งยืนของการพัฒนาในลักษณะใด ทั้งนี้เพื่อที่จะบอกว่าเป็นที่จะต้องมีการศึกษา SEA ในระดับนโยบาย แผนงาน หรือโปรแกรมนั้นๆ หรือไม่ อย่างไร ในขณะที่การกำหนดขอบเขตนั้นจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยประเด็นทางสิ่งแวดล้อมที่จะต้องประเมินผลกระทบ รวมถึงระดับรายละเอียดและชนิดของวิธีการที่ใช้ในการศึกษา SEA ในแต่ละขั้นตอนการศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและข้อเสนอทางเลือก ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆ ได้แก่

1. การศึกษาปูมหลังและข้อมูลพื้นฐานทางสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

เป็นการศึกษาสถานภาพของสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะบอกให้ทราบถึงสถานภาพปัจจุบันของสิ่งแวดล้อม และศักยภาพของพื้นที่ที่สามารถรองรับการพัฒนาได้ นอกจากนี้ยังสามารถบอกได้ว่าพื้นที่ใดบ้างที่ควรจะกันออกจากการพัฒนา อันเนื่องมาจากเป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวในการเกิดผลกระทบ หรือเป็นพื้นที่ที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์

2. การศึกษาผลกระทบและความเชื่อมโยง

— ในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบและศึกษาคุณลักษณะของกิจกรรม ที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมไปสู่กิจกรรมในนโยบาย แผนงาน โปรแกรมอื่นๆ หรือรายสาขาอื่นๆ

3. การตรวจสอบประเมินทางเลือกที่เป็นไปได้

ในการประเมินทางเลือกนั้น ข้อมูลทางสิ่งแวดล้อมของแต่ละทางเลือกจะถูกนำมาสร้างภาพฉาย รวมทั้งทางเลือกที่เป็น Worst-case และทางเลือกที่ไม่ทำอะไรเลย ด้วยสำหรับทางเลือกที่พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นไปไม่ได้ หรือไม่สามารถยอมรับได้จะถูกตัดออกไป

นอกจากนี้ในกรณีทางเลือกที่พิจารณาก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อม อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้นั้น การเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของนโยบาย แผนงาน หรือโปรแกรมอาจเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยลด หรือหลีกเลี่ยงผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้นได้

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบและประเมินทางเลือก ซึ่งภายหลังจากได้พิจารณาและเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดแล้ว ควรทำการประเมินและกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 6 การติดตามตรวจสอบ เป็นขั้นตอนที่มีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบสมมติฐาน และมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่วางไว้ และหากพบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานและมาตรการ ก็สามารถกำหนดมาตรการเพิ่มขึ้นได้ นอกจากนี้ระบบการติดตามตรวจสอบยังอนุญาตให้มีการตรวจสอบย้อนหลังกลับในกลยุทธ์ระดับที่สูงขึ้น เพื่อทำการปรับปรุงและแก้ไขกลยุทธ์นั้นๆ ให้เกิดการพัฒนาโดยดูแลด้านสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 7 การปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยที่เจ้าของโครงการควรเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน และหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องด้านสิ่งแวดล้อมมีส่วนร่วมเสนอความเห็นเพื่อแก้ไขและปรับปรุง SEA ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง และมีความเที่ยงตรง ทั้งในช่วงต้น (ขั้นตอนที่ 1-3) ก่อนมีการศึกษา SEA และขั้นตอนในการศึกษา (ขั้นตอนที่ 4-6) เพื่อให้การดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมนี้ควรจะดำเนินการในทุกขั้นตอนของ SEA เท่าที่จะเป็นไปได้โดยกำหนดระดับของการมีส่วนร่วมตามความจำเป็น